Gie Vleugels, Maria Verhoeff, *De leer van de twaalf*, Protestantse Pers, Heerenveen 2006, 185 pp., € 17,50, ISBN 9789085250111.

De auteurs van dit boek, beiden verbonden aan de Evangelische Theologische Faculteit in Leuven, gaan in tegen de visie dat wij van de historische Jezus amper iets weten, dat er al vroeg heel verschillende interpretaties van zijn optreden zijn ontstaan en dat die partij die zich het meest efficiënt wist te organiseren en van de macht gebruik wist te maken het van andere groeperingen gewonnen heeft. De canon van het Nieuwe Testament zou zo een van de interpretaties van Jezus bieden maar niet de meest betrouwbare. Vleugels en Verhoeff stellen hier tegenover dat het Nieuwe Testament wel een betrouwbaar beeld van Jezus geeft, dat de andere schriftelijke getuigenissen van later datum zijn en dat de apostolische geloofsbelijdenis is wat zij pretendeert te zijn: een samenvatting van de prediking van de apostelen. In het boek wordt aangetoond dat de apostolische geloofsbelijdenis oude wortels heeft en inhoudelijk met de nieuwtestamentische boeken overeenkomt. De zinsnede over de nederdaling ter helle wordt echter, als een latere toevoeging, niet behandeld. Het boek bevat een groot aantal citaten van kerkvaders uit de tweede tot de vijfde eeuw en biedt zo een schat aan informatie. De gespreksvragen en opdrachten aan het eind van de hoofdstukken geven aan dat het voor catechese en voor andere groepen in de gemeente is geschreven. Me dunkt dat de auteurs in grote lijnen bijval verdienen. Enkele kritische opmerkingen: 1. Bij de behandeling van getuigenissen buiten het Nieuwe Testament gaan de auteurs voorbij aan de geschriften die geheel verloren zijn gegaan. 2. Er is geen aandacht voor het soort taal waarin het *credo* is geschreven. Bijvoorbeeld, dat Jezus zit aan de rechterhand van God, wordt (impliciet) letterlijk uitgelegd, onder verwijzing naar de nieuwtestamentische teksten die hiervan getuigen. De benadering van het christelijk geloof is dus enigszins simplistisch. 3. Het element van de 'gemeenschap der heiligen' wordt niet afzonderlijk verklaard maar, aanvechtbaar protestants, beschouwd als synoniem met 'de heilige katholieke kerk'. Toch is dit een nuttig en leerzaam boek. Het wordt besloten met een verklarende woordenlijst, een toelichting bij personen en registers van bijbelplaatsen en andere vroegchristelijke teksten. De eindnoten bevatten literatuurverwijzingen.

Riemer Roukema